

KTO BYŁ POSŁEM W DAWNEJ POLSCE?

OPIS ZAGADNIENIA

- 1 Głównym celem pracy jest analiza czynników wpływających na zdobycie przez szlachtę funkcji poselskiej oraz charakterystyka ścieżek kariery lokalnych działaczy politycznych, uczestniczących w sejmikach województwa krakowskiego w latach 1572-1648.
- 2 Inspiracją do opracowania tematu reprezentacji poselskiej była praca J. Seredyki. Historyk przedstawił zestawienia obejmujące m.in. spis posłów z czasów panowania Zygmunta III wraz z urzędami jakie wówczas pełnili. Seredyka w licznych pracach dokonał analizy karier posłów pod kątem ich działalności na polu centralnym.
- 3 Zamierzam rozszerzyć koncepcje Seredyki o działalność posłów na sejmiku, analiza ich karier będzie stanowić propozycje dotyczącą ujednoczenia badań nad składem sejmu Rzeczypospolitej.
- 4 Podstawą i punktem wyjścia do analizy działalności politycznej posłów będzie kwestionariusz, w którym celem przeprowadzenia analizy porównawczej zestawione zostaną elementy tj. wykształcenie, wyznanie, urzędy, tytuły posła, jego rodziny i powinowatych, aktywność sejmowa, sejmikowa oraz koligacje rodzinne.
- 5 Historycy, analizując działalność sejmików, sformułowali tezę dotyczącą wzrostu liczby szlachty urzędniczej w składzie izby poselskiej od XVI do XVIII wieku. Należy się do niej odnieść oraz ustalić, czy zjawisko to miało również miejsce w województwie krakowskim
- 6 Sejmik w Proszowicach wielokrotnie wybierał tych samych szlachciców na posłów, niekiedy nawet kilkanaście razy (np. 20, 13, 11, 10 razy). Obecnie konieczne jest omówienie ich działalności politycznej oraz zbadanie przyczyn ich częstej obecności w składzie izby poselskiej.
- 7 W składzie reprezentacji województwa krakowskiego około 53% stanowili posłowie wybrani jednokrotnie. Kluczowe pytanie badawcze dotyczy tego, jakimi kryteriami kierowała się szlachta przy ich wyborze.
- 8 Badając przyczyny obecności szlachty w składzie izby poselskiej, należy uwzględnić problem wpływu magnaterii na skład reprezentacji. Należy zbadać czy magnateria oddziaływała na sejmik poprzez powiązania z konkretnymi rodzinami (i z którymi) oraz przez protekcję własnych dzieci. Konieczne jest określenie czynników, które wpływały na budowanie znaczenia politycznego magnaterii w I połowie XVII wieku.
- 9 Należy również rozpoznać kwestie wpływu duchowieństwa na zgromadzenia szlacheckie (określić zasięg oddziaływania biskupów krakowskich na skład reprezentacji i działalność sejmiku).

METODY

- Prozopograficzna
- Porównawcza
- Badania ilościowe i jakościowe
- Opisowa

PRZEPROWADZONE BADANIA

W ramach wstępnych badań sporządzono zestawienie składu osobowego reprezentacji poselskiej oraz przeprowadzono szczegółowe analizy dotyczące liczby sejmików i zjazdów. Opracowano listę obejmującą: posłowania, posłów wraz z pełnionymi przez nich urzędami, posłów z tytułami oraz tych bez tytułów, przy uwzględnieniu podziału na osoby wybrane jednokrotnie oraz rekordzistów. Dodatkowo przygotowano zestawienie dotyczące awansu dzieci magnaterii.

BIBLIOGRAFIA

Bondyra W.,
Reprezentacja sejmowa Rusi Czerwonej w czasach saskich,
Lublin 2005.

Cynarski S.,
Początki kariery rodziny Wielopolskich, w: Społeczeństwo staropolskie,
red. A. Wyczański, t.2,
Warszawa 1979, s. 125-157.

Gierowski J. A.,
Sejmik generalny księstwa mazowieckiego na tle ustroju sejmikowego Mazowsza,
Wrocław 1948.

Goszczyński, A.,
„Lubomirscy w systemie politycznym Rzeczypospolitej za Zygmunta III i Władysława IV”,
Kraków 2018 (praca doktorska)

Litwin H.,
Równi do równych. Kijowska reprezentacja sejmowa 1569-1648,
Warszawa 2009.

Pawiński A.,
Rządy sejmikowe w Polsce 1572-1795 na tle stosunków województw kujawskich,
wyd. II, przygotował H. Olszewski,
Warszawa 1978, wyd. I, 1888).

Przyboś K.,Walaszek A.,
Reprezentacja sejmowa województwa krakowskiego w XVII wieku
„Studia Historyczne”, t. 20, 1977,
nr 3, s. 377-402.

Rodkiewicz W.,
Kariery posłów koronnych na sejmy Stefana Batorego,
„Przegląd Historyczny”, t. 78, 1987,
z 2, s. 167-189.

Seredyka J.,
Parlamentarzyści drugiej połowy panowania Zygmunta III,
Opole 1989.

Sokołowski W.,
Politycy schyłku złotego wieku. Małopolscy przywódcy szlachty i parlamentarzyści w latach 1574-1605,
Warszawa 1997.

INFORMACJE O AUTORZE

Aleksandra Kwaśniewska
Doktorantka pierwszego roku
w Szkole Doktorskiej Nauk
Humanistycznych UJ.